

THÔNG TIN DÀNH CHO BÁO CHÍ

Hà Nội. 8.7.2020.

Khảo sát *Chỉ số công khai ngân sách tỉnh* (với tên viết tắt tiếng Anh là **POBI**) là khảo sát đầu tiên ở Việt Nam về mức độ công khai ngân sách tỉnh bắt đầu từ năm 2017 và tiếp tục được thực hiện đối với năm 2018 và hiện tại là 2019. Chỉ số công khai ngân sách là công cụ giúp các tỉnh, thành phố có thể tham chiếu và đo đạc mức độ công khai, minh bạch trong quản lý NSNN và mức độ thực thi Luật NSNN năm 2015. POBI giúp tăng niềm tin của người dân và các đối tác phát triển đối với quản lý ngân sách tại địa phương thông qua các hình thức minh bạch, giải trình và sự tham gia về ngân sách. POBI là cũng là công cụ giúp cho Việt Nam thực hiện ngày càng tốt hơn nỗ lực cải cách hành chính và tài khóa, góp phần thực hiện cam kết với mục tiêu phát triển bền vững SDG 16 về minh bạch, giải trình có sự tham gia của người dân. Với POBI, chính quyền địa phương có thể theo dõi, đánh giá mức độ công khai minh bạch về ngân sách nhằm nâng cao hiệu quả và hiệu lực quản trị địa phương.

Năm 2019 là năm thứ 3 liên tiếp có xếp hạng công khai ngân sách tỉnh. POBI 2019 bao gồm hai trụ cột về quá trình công khai minh bạch và sự tham gia về ngân sách gồm (i) trụ cột về minh bạch công khai ngân sách; (ii) trụ cột về sự tham gia. Năm 2019 là năm thứ hai thực hiện khảo sát POBI có các yếu tố về sự tham gia. Điểm xếp hạng Minh bạch ngân sách được đánh giá với 75 câu hỏi dành cho trụ cột minh bạch với 10 loại tài liệu, trong đó có 7 tài liệu được quy định trong bắt buộc phải công khai theo Luật ngân sách Nhà nước 2015. Khảo sát cũng đánh giá tính *đầy đủ, kịp thời, sẵn có và thuận tiện* của các tài liệu về ngân sách địa phương. Đồng thời, khảo sát POBI 2019 lần đầu tiên chấm điểm về *độ tin cậy* của lập dự toán ngân sách khi so sánh với báo cáo quyết toán tương ứng.

Kết quả khảo sát POBI 2019 cho thấy chỉ số trung bình về công khai ngân sách tỉnh đạt **65.55 điểm** trên tổng số 100 điểm quy đổi xếp hạng, cao hơn so với chỉ số trung bình đối với POBI 2018 là 51 điểm và POBI 2017 là 30.5 điểm. Điều này cho thấy mức độ công khai ngân sách nhà nước của 63 tỉnh/thành phố năm 2019 đã cải thiện hơn so với năm 2017 và 2018. Tín hiệu đáng khích lệ là năm 2019, đã có **24 tỉnh** công khai **ĐẦY ĐỦ** thông tin về ngân sách nhà nước (tương ứng với nhóm nhóm A - điểm xếp hạng từ 75-100), trong khi năm 2018 chỉ có 6 tỉnh công khai ĐẦY ĐỦ thông tin về ngân sách tỉnh. Ngoài ra, Có 27 tỉnh công khai TƯƠNG ĐỐI, thuộc nhóm B (điểm xếp hạng từ 50 đến dưới 75 điểm); 9 tỉnh công khai CHƯA ĐẦY ĐỦ (Nhóm C, điểm xếp hạng từ 25 đến dưới 75) và chỉ có 3 tỉnh ÍT công khai là Hoà Bình, Đồng Tháp và Lạng Sơn. Như vậy, đối với 2019, đã có **51** trong tổng số 63 tỉnh thành có mức điểm trên trung bình, trong khi con số này trong năm 2018 chỉ là 31 tỉnh. Điều này cho thấy nỗ lực rõ rệt trong việc cải thiện công khai minh bạch ngân sách của các địa phương.

POBI 2019 tiếp tục cho thấy sự khác biệt giữa mức độ công khai ngân sách tỉnh của các vùng. Vùng Duyên hải Nam Trung Bộ và vùng Đông Nam Bộ là hai vùng có điểm xếp hạng POBI trung bình cao nhất, lần lượt là 77.16 và 73.81 điểm, tiếp theo đó là vùng Tây Nguyên (70.27 điểm) và Đồng bằng sông Hồng (68.24 điểm). Vùng Bắc Trung Bộ có số điểm trung bình thấp nhất trong 7 vùng địa lý, chỉ đạt 52.62 điểm, tiếp đó là Đồng bằng sông Cửu Long (58.7 điểm) và khu vực Trung du và miền núi Bắc bộ với 63.5 điểm.

Kết quả khảo sát POBI 2019 cho thấy, mức độ công khai *dự thảo dự toán ngân sách năm 2020 trình HĐND tỉnh* tiếp tục được cải thiện so với các năm trước. Số tỉnh công khai tài liệu này trong POBI 2019 là 54 tỉnh, so với 47 tỉnh trong POBI 2018. Ngoài ra, tính kịp thời và tính đầy đủ của tài liệu này được cải thiện nhiều so với năm 2018. Số tỉnh công bố đúng hạn tăng từ 29 tỉnh (46%) lên 36 tỉnh (57.14%).

Dự toán ngân sách được HĐND tỉnh quyết định vẫn tiếp tục là nhóm tài liệu được công khai nhiều trong số các loại tài liệu ngân sách bắt buộc phải công khai, mặc dù chỉ có 58 tỉnh (92.06%) tỉnh có công khai tài liệu này, ít hơn 1 tỉnh so với kết quả trong POBI 2018. Số tỉnh công bố đúng hạn là 35 tỉnh (55.56%), ít hơn so với POBI 2018 là 39 tỉnh

(61.9%), số tỉnh công bố đầy đủ 13 bảng biểu của dự thảo dự toán trình HĐND tỉnh tăng từ 16 tỉnh (25.4%) lên 27 tỉnh (42.86%).

Quyết toán ngân sách tỉnh năm 2018 là tài liệu ngân sách có số lượng các tỉnh công bố công khai tương đối cao. Kết quả khảo sát cho thấy có 57/63 tỉnh thành (tương đương 90.48%) có công bố công khai loại tài liệu này. Quyết toán ngân sách tỉnh năm 2018 cũng là loại tài liệu có tỉ lệ các tỉnh công bố đúng thời hạn tương đối cao. Có 40 tỉnh (tương đương 63.49%) công bố tài liệu này trong vòng 30 ngày sau khi HĐND tỉnh ban hành Nghị quyết phê chuẩn Quyết toán ngân sách tỉnh năm 2017, đúng thời hạn quy định của Thông tư 343. Có 6 tỉnh (tương đương 9.52%) công khai kể từ ngày thứ 31 đến ngày thứ 60, và 11 tỉnh (tương đương 17.46%) công khai chậm hơn 60 ngày hoặc không xác định được chính xác thời điểm công khai.

Báo cáo Tình hình thực hiện ngân sách tỉnh năm 2019 là loại tài liệu bắt buộc phải công bố công khai có tỉ lệ các tỉnh công khai thấp trong số các tài liệu tính điểm POBI. Chỉ có 42/63 tỉnh thành (tương đương 66.67%) có công bố công khai loại tài liệu này. Tuy nhiên, số tỉnh công bố đúng hạn tăng từ 15 tỉnh (23.8%) trong khảo sát POBI 2018 lên 28 tỉnh (44.44%) năm 2019.

Mức độ đầy đủ của các tài liệu ngân sách đã được cải thiện đáng kể so trong POBI 2018 và tiếp tục cải thiện trong POBI 2019. Các *báo cáo tình hình thực hiện quý 1 năm 2019* và *báo cáo tình hình thực hiện 9 tháng năm 2019* là loại tài liệu được công khai với đầy đủ biểu mẫu nhiều nhất, với 53 tỉnh công khai đầy đủ 3 bảng biểu theo như quy định trong Thông tư 343. Báo cáo *dự thảo dự toán 2020 trình HĐND tỉnh* là báo cáo ít được công khai kèm đầy đủ bảng biểu nhất (chỉ có 18 tỉnh công khai đủ 13 biểu mẫu, tương đương với 28.57%), theo sau đó là báo cáo dự toán 2020 đã được HĐND quyết định với 27 tỉnh công khai đủ 13 biểu mẫu, tương đương với 42.86%.

Báo cáo ngân sách công dân là tài liệu không bắt buộc công khai theo Luật NSNN 2015, nhưng cần phải công khai theo thông lệ tốt của quốc tế. Số lượng các tỉnh công bố báo cáo ngân sách công dân tăng từ 1 tỉnh trong kỳ khảo sát 2018 lên 14 tỉnh trong POBI 2019. Các tỉnh có công bố báo cáo ngân sách công dân trong khảo sát POBI 2019, bao

gồm Vĩnh Phúc, Vĩnh Long, Thanh Hóa, Tây Ninh, Quảng Trị, Quảng Ninh, Quảng Nam, Hải Phòng, Hải Dương, Hà Giang, Đà Nẵng, Bình Dương, Hà Nội, và Bà Rịa - Vũng Tàu. Kết quả này cho thấy, các tỉnh đã có nỗ lực công khai ngân sách theo như đúng quy định của Việt Nam mà có thể công khai theo như thông lệ tốt của quốc tế.

Danh mục dự án đầu tư công là tài liệu được các tỉnh công khai tương đối đầy đủ với 50 tỉnh công khai (tương đương với 79.37%). Tuy nhiên, con số này là cao hơn so với POBI 2018 (với 46 tỉnh thành công bố loại tài liệu này). Trong số đó, có 25 tỉnh (tương đương 39.68%) công bố tài liệu đi kèm với ngày công khai, 3 tỉnh (tương đương 4.76%) công khai chậm, và 20 tỉnh có công bố tài liệu nhưng không đi kèm với ngày công khai trên cổng thông tin điện tử của UBND tỉnh, HĐND tỉnh và Sở Tài chính tỉnh.

Ngoài ra, POBI 2019 cũng chấm điểm về việc công khai *Báo cáo tình hình nợ công* của tỉnh trong năm 2019. Có 31 tỉnh (tương đương 49.21%) công bố tài liệu này. Trong số đó có 28 tỉnh (tương đương 44.44%) công bố tài liệu đi kèm với ngày công khai, 3 tỉnh còn lại (tương đương 4.76%) có công bố tài liệu nhưng không đi kèm với ngày công khai trên cổng thông tin điện tử của UBND tỉnh, HĐND tỉnh và Sở Tài chính tỉnh.

Đối với các tài liệu không tính điểm POBI, loại tài liệu được các tỉnh công khai nhiều nhất là Hướng dẫn xây dựng dự toán ngân sách năm 2019 của tỉnh với 34 tỉnh công khai. Chỉ có 7 tỉnh (Bà Rịa - Vũng Tàu, Lào Cai, Quảng Bình, Quảng Ngãi, Thanh Hóa, Vĩnh Long, và Hà Nam) công bố Kết quả kiểm toán ngân sách tỉnh, kết quả thực hiện kiến nghị của Kiểm toán nhà nước năm 2016 hoặc năm 2017. Tổng điểm cho các tài liệu khuyến khích công khai trong POBI 2019 là 200 điểm, tương đương 100 điểm quy đổi. Vĩnh Long, Thanh Hóa, Lào Cai, và Quảng Bình là tỉnh đứng đầu danh sách các tỉnh công khai các loại tài liệu khuyến khích công khai với điểm số tối đa.

Kết quả khảo sát POBI 2019 cho thấy trên website của Sở Tài chính của hầu hết các tỉnh đều có thư mục riêng về công khai ngân sách. Trong số 63 tỉnh thành, có 61/63 tỉnh đã có thư mục công khai ngân sách trên cổng thông tin điện tử của Sở Tài chính tỉnh. Hai tỉnh Đồng Tháp và Hoà Bình để không có thư mục riêng về công khai ngân sách.

Về *tính dễ tiếp cận*, đối với các tỉnh có thư mục riêng về công khai ngân sách, có 58 tỉnh phân chia cụ thể thư mục riêng về công khai ngân sách theo tài liệu hoặc theo năm và có nội dung cập nhật. Có duy nhất 1 tỉnh phân chia nội dung trong thư mục riêng về công khai ngân sách theo tài liệu hoặc theo năm nhưng không cập nhật nội dung, đó là Cà Mau. Có 2 tỉnh không phân chia cụ thể thư mục riêng về công khai ngân sách theo tài liệu hoặc theo năm nhưng vẫn có tài liệu, là Cần Thơ, và Ninh Thuận.

Tính thuận tiện của các tài liệu được công khai trong khảo sát POBI 2019 cũng được cải thiện tích cực so với POBI 2018. Tỷ lệ tài liệu công bố với định dạng file scan hoặc PDF không thể chuyển đổi sang định dạng excel và world giảm từ 73.9% năm 2018 xuống còn 28.67% trong năm 2019.

Kết quả khảo sát POBI 2019 đối với trụ cột về sự tham gia của người dân cho thấy nhìn chung các tỉnh ít tạo điều kiện để người dân tham gia vào quy trình ngân sách. Số điểm quy đổi trung bình của 63 tỉnh thành phố là 38.01 điểm. Tỉnh Vĩnh Long đạt điểm số cao nhất với 90 điểm. Phú Yên và Thái Bình là 2 tỉnh có số điểm bằng nhau và là các tỉnh có số điểm thấp nhất cả nước (10 điểm).

Việt Nam đang thực hiện các tiến bộ để cải cách tài chính công, góp phần nâng cao hiệu quả sử dụng ngân sách của Chính phủ. Tăng cường tính minh bạch và công khai về ngân sách là một trong những nội dung quan trọng của lần cải cách này. Đã có nhiều cải thiện về loại tài liệu, nội dung, thời hạn và phương tiện để công khai tài liệu ngân sách. Sự cải thiện đáng kể của chỉ số POBI 2019 so với những năm trước đó cho thấy các địa phương nâng cao ý thức trong công khai ngân sách. Tuy nhiên, các tỉnh, thành phố hoàn toàn có khả năng tiếp tục cải thiện được mức độ công khai ngân sách với tinh thần chủ động, trách nhiệm hơn, nhằm đảm bảo hiệu quả ngân sách, đồng thời có cơ chế cho người dân tham gia trong quá trình ngân sách thông qua việc hiểu và tiếp cận tài liệu về ngân sách kịp thời và đầy đủ.

POBI là một sáng kiến quốc gia, được thực hiện độc lập bởi các tổ chức nghiên cứu, phi lợi nhuận. Khảo sát **POBI 2019** được thực hiện chính bởi hai tổ chức thành viên của Liên minh Minh bạch Ngân sách (BTAP) là Trung tâm Phát triển và Hội nhập (CDI) và Viện nghiên cứu Kinh tế và Chính sách (VEPR), với sự hỗ trợ của tổ chức Oxfam và Viện Konrad Adenauer tại Việt Nam, trong khuôn khổ dự án “Thúc đẩy công khai, minh bạch và sự tham gia của người dân vào quản lý ngân sách Nhà nước.” **POBI 2019** là khảo sát dựa trên bằng chứng về công khai các tài liệu ngân sách địa phương của toàn bộ 63 tỉnh, thành phố Việt Nam. Nguồn minh chứng là các tài liệu ngân sách tỉnh được công khai trên cổng thông tin điện tử của UBND, HĐND, Sở Tài chính và Sở Kế hoạch và Đầu tư của tỉnh theo đúng hạn định. Chỉ số công khai minh bạch của Việt Nam (OBI) 2019 và Chỉ số công khai minh bạch Bộ, cơ quan Trung ương (MOBI) 2019, và POBI 2019 cùng tạo nên bức tranh toàn cảnh về tình hình công khai, minh bạch ngân sách các cấp tại Việt Nam.

Xem toàn bộ báo cáo tổng quan POBI 2019 và các tỉnh thành tại: www.vepr.org.vn

Để biết thêm chi tiết, xin liên hệ:

TS. Ngô Minh Hương
Trung tâm Phát triển và Hội nhập
Center for Development and Integration
(CDI)
Địa chỉ: Tầng 16, 169 Nguyễn Ngọc Vũ,
Q. Cầu Giấy, Hà Nội
ĐT: (84 24) 3538 0100
Website: www.cdivietnam.org

TS Nguyễn Đức Thành
Viện Nghiên cứu Kinh tế và Chính sách
Viet Nam Institute for Economic and
Policy Research (VEPR)
Địa chỉ: Phòng 707, Nhà E4, 144 Xuân
Thủy, Quận Cầu Giấy, Hà Nội
ĐT: (84 24) 37547506
Website: www.vepr.org.vn